

LDK Reformacijos paminklai: M. Radvilo Juodojo atsakymas popiežiaus nuncijui L. Lippomanui (1556)

Projekto vadovas: prof. Dainora Pociūtė
Projekto trukmė: 2013.03-2015.12
Projekto biudžetas: 86.300 Lt

Pagrindinis projekto tyrimo objektas – du lotyniški Renesanso ir Reformacijos epochos religinės polemikos kūriniai ir įvairūs jų priedai, sukurti ir publikuoti Karaliaučiuje pavadinimu *Duae Epistolae (Du laišakai)*. Tyrimo pagrindą sudarė popiežiaus nuncijaus Luigi Lippomano laiškas Mikalojui Radvilui Juodajam ir pastarojo atsakymas nuncijui, virtęs pirmuoju viešu ir Europoje išplitusiu LDK Reformacijos manifestu. Abu kūriniai ir įvairūs jų priedai pirmą kartą buvo parengti spaudai ir paskelbti 1556 m. žymaus italų protestanto Pier Paolo Vergerijaus, kuris šiuo ir kitais klausimais du kartus lankėsi Lietuvoje pas Radvilą juodąjį. Leidinys vėliau buvo išleistas ir vokiečių (1557) bei lenkų (1559) kalbomis. Knyga – pirmasis Radvilo Juodojo religinis tekstas - išgarsino Radvilą Juodąjį Europoje kaip Reformacijos lyderį. Dėl šio leidinio Radvilas Juodasis tapo pirmuoju lietuvių, įtraukti į 1564 m. Romoje Apaštališkojo sosto išleistą *Uždraustųjų knygų sąrašą (Index librorum prohibitorum)*.

Projekto tikslas – ištirti šios pirmosios religinės polemikos istorinį ir teologinį kontekstą bei parengti sintetinį mokslo veikalą lietuvių ir anglų kalbomis (studiją, kritinį komentuotą šaltinio leidimą, šaltinio vertimą į lietuvių kalbą). Sintetinis mokslo veikalas publikuotas 2015 metais (Dainora Pociūtė (ed.), *Du laišakai: popiežiaus nuncijaus Luigi Lippomano ir kunigaikščio Mikalojus Radvilo Juodojo polemika (1556)*. / *Two Letters: a Controversy between Papal Nuncio Luigi Lippomano and Duke Nicolaus Radvilas the Black (1556)*, studija, faksimilė, komentuotas leidimas, vertimas į lietuvių kalbą / A Study, Facsimile, a New Edition with Commentaries and Translation into Lithuanian (*Monumenta Reformationis Lithuanicae*, t. 2), 2015, 475 p.

Projekto bendradarbiai: *Monumenta Reformationis Lithuanicae* redkolegijos nariai (habil dr. K. Daugirdas, Leibnico Europos tyrimų institutas, Maincas), habil dr. Jolanta Gelumbeckaitė (J. W Goethes Frankfurto prie Maino universitetas), dr. Dalia Dilytė (vertėja iš lotynų kalbos), VU doktorantė Justina Urbonaitė (vertėja į anglų kalbą).